

Instructie voor docenten

Basiscursus tracheostomale zorg en chronisch tracheostomale beademing bij kinderen

Inhoudsopgave

1. Doel	2
2. Beginsituatie	2
3. Organisatie	3
4. Aanmelden	3
5. Toetsbeleid	4
6. Bewijs van deelname	5
7. Overzicht studieactiviteiten	5
8. Literatuur en bronnen	6

Onderstaande studie- en praktijkopdrachten staan in de module tracheostomale zorg en chronische beademing bij kinderen.

9. Studieopdrachten

- 9.1 Uitzuigen en verzorgen van een tracheacanule en het tracheostoma
- 9.2 Wet BIG en voorbehouden handelingen
- 9.3 Controleren en aansluiten van de beademingsapparatuur

10. Praktijkopdrachten

- 10.1 Aansluiten beademingsapparatuur
- 10.2 Druppelen, balloneren en exprimeren
- 10.3 Uitzuigen van een tracheacanule
- 10.4 Verzorging van het tracheostoma
- 10.5 Verwisselen tracheacanule
- 10.6 Opzetten kunstneus of spreekklep

De basiscursus chronische tracheostomale beademing bij kinderen is bedoeld voor zorgverleners die zorgtaken gaan uitvoeren bij deze specifieke groep kinderen. De cursus bestaat uit drie fasen: voorbereiding door de cursist voorafgaand aan de cursus, de cursusdag en het begeleid oefenen in de praktijk, de cursus bevat een zowel theorie als vaardigheden.

1. Doelen

De cursist is in staat de zorg voor een kind met een tracheacanule en chronische beademing uit te voeren. De cursist:

- beschikt over kennis- en houdingsaspecten die de verantwoorde zorg aan het kind en zijn ouders mogelijk maakt;
- heeft een aantal vaardigheden geleerd, die hij/zij dagelijks, wekelijks of maandelijks uitvoert;

Het gaat om de voorbehouden handelingen:

- uitzuigen van de bovenste luchtwegen via een canule;
- verwisselen van de gehele canule;

Risicovolle handelingen:

- een binnencanule verwisselen (indien van toepassing);
- cuff legen dan wel opblazen en de gevaren van een cuff gebruik benoemen;
- een spreekklep of kunstneus plaatsen;
- de patiënt op de beademing aan –en afkoppelen;
- hoesttechnieken uitvoeren en weet hoe ze moeten worden aangeleerd;
- benoemen hoe de beademing moet worden gecontroleerd;
- de verschillende alarmen van de beademingsmachine onderscheiden en hierop handelen;
- de mogelijke complicaties van een tracheacanule en tracheostomale beademing benoemen;
- balloneren op de canule;
- verzorgen van het Tracheostoma;
- aanstippen van wild vlees;
- airstacken;
- bronchiaal toilet.

2. Beginsituatie

De docenten zijn verpleegkundigen die werkzaam zijn bij het Centrum voor Thuisbeademing (CTB).

De cursisten hebben geen ervaring met de tracheostomale zorg en – beademing en volgt de scholing in opdracht van een zorginstelling of een patiënt.

Cursisten hebben verschillende achtergronden, waardoor de een veel voorkennis heeft en anderen niet. De cursusgroepen bestaan uit beroepsgroepen met en zonder een medische achtergrond. Cursisten kunnen zijn adl-assistenten, sociaal opgeleiden, klassenassistenten, taxichauffeurs invalidenvervoer, verzorgenden niv 2 en 3 en verpleegkundigen alle niveaus, fysiotherapeuten, artsen in opleiding.

De cursus is voor iedereen gelijk, met uitzondering van taxichauffeurs. Zij krijgen een verkorte instructie in de praktijk bij de patiënt. Advies van CTB is dat er naast de chauffeur een bekwame zorgverlener aanwezig moet zijn in de taxi.

De taxichauffeurs zullen geschoold worden in:

- uitzuigen van de bovenste luchtwegen via de tracheacanule;
- het verwisselen van de binnencanule (indien aanwezig);
- het aan- en afsluiten beademingsapparatuur;
- het aan- en uitzetten van afzuigapparatuur;
- interpretatie van alarmen en hoe te handelen.

3. Organisatie

- De cursus wordt volgens rooster 4 maal per jaar met uitzondering van schoolvakantie periodes, gegeven in het skillscenter van het UMCG.
- De cursus duurt een hele dag. Cursustijden: 9-12 theorie en van 13.30-16.30 vaardigheden
- Maximum aantal cursisten per cursus: 12.

4. Aanmelden

- Cursisten melden zich aan via de mail: ctbcursus@umcg.nl.
- Ivm de verwerking accreditatie en bereikbaarheid van de cursist leveren de cursisten de volgende gegevens aan: geslacht, initialen, achternaam, e-mail adres, zorginstelling, naam betrokken patiënt, Big-nummer in combinatie met het V&VN relatienummer, zonder V&VN relatienummer kunnen er geen accreditatiepunten worden toegekend.
- De module en de reader worden aan de cursist via de mail toegezonden.
- Kosten: in 2014 zullen er kosten in rekening gebracht gaan worden.

- Afzeggen: indien een cursus niet door kan gaan, moet het CTB dit uiterlijk twee weken voorafgaand aan de cursus bij de cursist melden. Als de cursist niet kan geldt ook dat deze zich twee weken van tevoren afmeld.

5. Toetsbeleid

Theorie

De theorie zal getoetst worden aan de hand van een theorietoets tijdens de cursus. Aansluitend aan de cursusdag ontvangt de cursist een bewijs van deelname. Bij inschrijving in het kwaliteitsregister worden accreditatiepunten toegekend door het CTB. De toetsing van de vaardigheden wordt door een gedelegeerde toetser in de praktijk verricht aan de hand van de praktijkleeropdrachten zoals vermeld in de module. De gedelegeerde toetser is een medewerker werkzaam in een instelling waar patiënten van het CTB worden begeleidt. De gedelegeerde toetser toetst namens het CTB de bekwaamheid ten aanzien van voorbehouden en risicovolle handelingen met betrekking tot de chronische beademing. Indien er geen gedelegeerde toetser is wordt de toetsing door een verpleegkundige van het CTB verricht.

Praktijk

De deelnemers moeten in een vervolgtraject de vaardigheden aanleren en zich hierin bekwamen. Dit kan in de praktijk zijn aan de hand van de praktijkleeropdrachten of een zelf te regelen traject voor deelnemers die in een instelling werken waar geen gedelegeerde toetsers zijn. Afhankelijk van de setting/woonvorm worden de vaardigheden getoetst en afgetekend door een gedelegeerd toetser of een verpleegkundige van het CTB. In principe is de deelnemer, mits de vaardigheid voldoende wordt beheerst, hierna bekwaam en bevoegd om deze vaardigheid zelfstandig uit te voeren. Daarbij moet wel worden vermeld dat de deelnemer zichzelf ook bekwaam en bevoegd moet voelen om de vaardigheden uit te voeren.

Verklaring van bekwaamheid

De deelnemer ontvangt na afloop van de scholing en toetsing een verklaring van bekwaamheid als aan de volgende punten is voldaan:

- voorbereiden op de cursus, door de studieopdrachten te maken;
- een actieve houding te tonen tijdens de cursus;
- de vastgestelde uren onderwijs gevolgd te hebben (1 dag);
- de praktijkleeropdrachten met een voldoende zijn beoordeeld door de gedelegeerde toetser of een verpleegkundige van het CTB.

6. Bewijs van deelname

Na afloop van de cursusdag ontvangt de cursist een bewijs van deelname. Als de cursist staan ingeschreven in het kwaliteitsregister van de V&VN zullen 6 accreditatiepunten worden toegekend.

7. Overzicht studieactiviteiten

Activiteit	Werkvorm	Docent	Duur	Tijd	Begeleiding
1.	Zelfstudie	N.v.t.	120 min.		Nee, thuis
	Klaarzetten materialen skills	Docent	30 min	8.30-9.00	
2.	Introductie Inventarisatie vragen nav studie-opdrachten	Docent	10 min	9 - 9.10	Ja
3.	PP tracheostomale zorg en chronische beademing	Docent	60 min.	9.10 – 10.10	Ja
Koffie/thee			15 min		
4.	Theorietoets Bespreken van toets en overige vragen	Cursist Docent	20 min 75 min.	10.25 – 12.00	Ja
Lunch	(Tijd in overleg)		90 min.	12.00-13.30	
5.	Demonstratie 1	Docenten	30 min.	13.30-14.00	Ja
6.	Oefenen	Docenten/ cursist	50 min.	14.00-14.50	Ja
Koffie/thee			15	14.50-15.05	
	Demonstratie 2	Docenten	30 min.	15.05-15.35	Ja
8.	Oefenen	Docenten/ cursist	50 min.	15.35-16.15	Ja
9.	Evalueren	Docenten	15 min.	16.15-16.30	Ja

Lunch: Cursisten kunnen lunchen in het personeelsrestaurant of elders, kosten hiervoor zijn voor eigen rekening.

* Tijdens de vaardigheidles wordt er in subgroepjes geoefend. De cursisten controleren elkaar Aan de hand van de observatieschalen.

Ad1. Zelfstudie. Vooraf zijn toegestuurd module en reader.

Ad2. Introductie. Uitleg over module en reader. Tevens vragen naar ervaringen mbt de lesinhoud.

Ad3. PP. Volgorde onderwerpen komt overeen met de indeling van de reader.

Ad4. Theorietoets ahv power point. Is een leuke manier om de stof te herhalen. Per subonderdeel beantwoorden de cursisten de vragen individueel, daarna bespreken. De cursisten zelf hun antwoord laten onderbouwen.

Ad5 en 7.

Demonstratie 1

- Dagelijkse zorg canule: verwisselen splitgas, huidverzorging, verwisselen canulebandje

- Aanstippen wild vlees
- Verwisselen binnencanule (indien nodig)
- Verwisselen buitencanule
- Cuff, spreekklep los als wel in beademingssysteem en kunstneus
- Uitzuigen
- Balloneren tracheacanules en mondneus-masker
- Eenmalig druppelen met nacl 0,9 %

Demonstratie 2

- Beademingsmachines, aan-en afsluiten, alarmering, bevochtiging, beademingssysteem.
- Accu
- Uitzuigpompen
- Pulse-oxymeter
- Airstacken
- Bronchiaal toilet

7. Lesinhoud

Theorie:

- Ademhaling
- Problemen met de ademhaling
- Chronische beademing, ook ziektebeelden betrokken patiënten
- Kinderen en chronische beademing
- Tracheostoma en tracheacanules, alsmede wet BIG
- Apparatuur
- Acute situaties, eerste hulp en de op-stap-tas
- Long volume Recruitment Technieken, airstacken en coughlator

8. Literatuur en bronnen

Zie reader Tracheostomale zorg en chronische beademing bij kinderen.